

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/26950,Konferencja-naukowa-Polska-polnocno-wschodnia-w-okresie-stalinizmu-spojrzenie-z-.html>
01.03.2026, 12:23

Strona znajduje się w archiwum.

Konferencja naukowa „Polska północno-wschodnia w okresie stalinizmu – spojrzenie z perspektywy półwiecza” – Białystok, 23-24 października 2006 r.

23.10.2006

23 października 2004 r. w auli Biblioteki Głównej Uniwersytetu w Białymstoku odbyła się konferencja naukowa zorganizowana przez białostocki Oddział IPN „Polska północno-wschodnia w okresie stalinizmu – spojrzenie z perspektywy półwiecza”. W konferencji udział wzięli pracownicy Oddziału IPN w Białymstoku, naukowcy z Uniwersytetu w Białymstoku oraz Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, obecni byli przedstawiciele Archiwum Państwowego w Białymstoku oraz Muzeum Ziemi Piskiej.

Wygłoszone referaty dotyczyły szerokiego spektrum zagadnień społeczno-politycznych w północno-wschodniej Polsce w dobie stalinizmu. Omówiono m.in. funkcjonowanie partii politycznych, ze szczególnym uwzględnieniem KW PZPR w Białymstoku (dr Artur Pasko) oraz struktur Stronnictwa Demokratycznego w Białymstoku (dr Adam Drażek). Relacjom młodzieży z władzą stalinowską poświęcone były referaty dr Joanny Sadowskiej oraz Waldemara Brendy. Sytuację w oświacie na Białostocczyźnie w 1956 r. scharakteryzowała prof. Hanna Konopka.

Dużo miejsca poświęcono sytuacji kościołów i związków wyznaniowych w latach 1949–1955. Dr Krzysztof Sychowicz omówił represje wobec duchownych katolickich w woj. białostockim, natomiast dr Paweł Letko – działania UB wobec kościołów na Warmii i Mazurach. Piotr Łapiński scharakteryzował działalność wojskowego wymiaru sprawiedliwości w woj. białostockim w latach 1944–1955, zaś odziałość politycznej w wojsku w latach pięćdziesiątych mówił dr Wiesław Łach. Na kwestie społeczno-gospodarcze w omawianym okresie uwagę zwrócił Marcin Markiewicz omawiający sytuację wsi białostockiej w okresie kolektywizacji. Z kolei dr Piotr Fiedorczyk obszernie omówił organizację i funkcjonowanie białostockiej delegatury Komisji Specjalnej do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym.

Szalenie istotny problem mniejszości narodowych na Białostocczyźnie, z uwzględnieniem ich postaw wobec władzy stalinowskiej był tematem wystąpienia prof. Eugeniusza Mironowicza. Również na kwestie narodowościowe uwagę zwrócił Tomasz Danilecki, charakteryzujący specyfikę woj. białostockiego w kontekście przemian 1956 r. Referat informujący o materiałach dotyczących roku 1956 w zasobie Archiwum Państwowego w Białymstoku wygłosił jego dyrektor – Marek Kietliński.

Wystąpienia historyków sprowokowały licznie zgromadzonych słuchaczy do ożywionej dyskusji, w której starano się rozwijać wątki, z braku czasu pomijane w poszczególnych referatach. Prowadzący obrady, naczelnik OBEP w Białymstoku dr Waldemar Wilczewski, podsumował sesję, podkreślając znaczenie tego typu konferencji dla poznawania historii regionalnej. Zapowiedział też wydanie materiałów pokonferencyjnych.

Po zakończonej konferencji, we współpracy z Białostockim Ośrodkiem Kultury, zaprezentowano film „Niepochowany” (reż. M. Meszaros), przedstawiający sylwetkę zamordowanego przez komunistów premiera Węgier Imre Nagy’a. Prelekcję przedpokazem wygłosił prof. dr hab. Edmund Dmitrów.

Następnego dnia (24 października 2006 r.) odbyła się dyskusja panelowa „Przemiany 1956 r. – uwarunkowania, przebieg, konsekwencje”, w której udział wzięli: prof. dr hab. Jana Kofman, prof. dr hab. Hanna Konopka, dr Artur Pasko, dr Joanna Sadowska oraz dr Krzysztof Sychowicz. Dyskutanci w interesujący sposób przedstawili tło polityczne i społeczne Polskiego Października. Wskazali również istotne elementy sytuacji międzynarodowej, determinujące zmiany polityczne w Europie wschodniej w 1956 r.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Białystok

